# VZKŘÍŠENÍ

Původ materiálu
Martin Fér
Pořadí v lekci
39

Žalm 118,22-24 – Kámen, jejž zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným. Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky. Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho. Haleluja!

**liturgické čtení-**L 12,1-9

**klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:**

**- přichystané vonné masti**– svědčí o záměru dokončit Ježíšův pohřeb. Iniciativa je teď na ženách (učedníci jsou mimo dění). Pomalu se chystají spolu s Ježíšem pohřbít také svoji víru v něj – jenže: *když sis rakev přichystal, je tu ten, kdo z mrtvých vstal (S 157)* – to, co on říkal, není mrtvé. S jeho slovem není konec. Na to slovo se mají rozpomenout.

**- i stalo se** (kral.) když se tomu podivovaly – to, co se odehraje do této chvíle, není v centru pozornosti. V Lukášově vyprávění se nejásá „hle kámen odvalen“, tato okolnost neznamená nějakou mimořádnou událost. Ženy prostě přijdou k hrobu – bez nějakých starostí – vejdou dovnitř – a nic nenajdou. A teprve v této chvíli se začnou dít věci:dva muži je vyzývají, aby se **rozpomenuly** na to, co Ježíš říkal – že *má být vydán..., být ukřižován a třetího dne vstát*. Ženy nedostávají konkrétnější příkaz (např. aby něco vyřídily učedníkům). Ale ve chvíli, kdy se rozpomenou na Ježíšova slova, kdy se jim jeho slova stanou přítomnými – tehdy se začínají dít věci. Nepotřebují další důkaz. Tím rozpomenutím na Ježíšovo slovo jsou hnány ženy ke zvěstování velikonoční „noviny“. Vždyť to vlastně není novina – už jsme to slyšeli!

**-** centrem Lukášova evangelia (jako i jeho pokračování – Skutků) tedy není prázdný hrob, nýbrž zvěstování, které začíná výtkou neporozumění: co hledáte živého mezi mrtvými? Hrob sám je v Lukášově příběhu už spíše dokreslující reálií. Chybí tu markovské a matoušovské „hle místo, kam ho položili“. Podle Lukáše tedy ani prázdný hrob ani odvalený kámen nevedou k pravé velikonoční „rozpomínce“ na Ježíšovo slovo. Zatímco u Marka slyšíme „jděte a povězte“, (Mk 16,7), u Matouše „pohleďte na místo, kde ležel“, (Mt 28,6), u Lukáše stojí výzva *rozpomeňte se na to, co vám pověděl*. Rozpomínání, zpřítomňování pak souvisí se zvěstováním, s kázáním, se

svědectvím, jež dodá „mrtvým slovům“ novou, aktuální sílu. (Toto rozpomínání a zpřítomňování pak zdůrazní v dalším příběhu sám Vzkříšený, když bude otevírat Písma během cesty do Emauz). Takhle se ten div může *udát i před našimi zraky (Ž 118)* – že zahlédneme smysl svědectví biblických příběhů a příběhu Ježíše Krista.

- ženy to oznamují **jedenácti učedníkům a všem ostatním.** Mezi učedníky sice chybí už Jidáš, ale zato Lukáš zdůrazní, že učednický kroužek je otevřen i dalším. Tedy i zvěst se dostává k uším nejen učednickým.V řadách těchto **ostatních** učedníků se ostatně později ocitá i sám Teofil (a konečně i my dnes). Proto je potřeba stále nového **zpřítomňování** velikonočních obsahů, na které se rozpomíná Lukáš a které nám podává pomocí svých vlastních důrazů.

-**nedověra učedníků -** je také zvláštní lukášovský motiv. Učedníkům se poselství žen jevilo jako nesmysl, bezobsažná řeč, a proto mu odmítli uvěřit.

**úskalí textu:**

- prázdný hrob pro Lk není svědectvím. Konečně i Petr potvrzuje jen holá „fakta“ zprávy, kterou ženy přinesly. Sám ještě nevěří, jen se vrací v úžasu.

- Lukášovo vyprávění zvýrazňuje jako těžiště setkání s mocí Vzkříšeného právě **slova a příběhy samotného Ježíše** – i příběhy Zákona a Proroků. Neorientuje na minulou událost, nýbrž na aktuální „převyprávění“ předávaných látek. Pokračuje v „hebrejské“ katechetické tradici, která klade velký důraz na odpovědnou interpretaci a aktualizaci, na odvahu svědků „vykročit“ s oněmi příběhy vstříc nové budoucnosti. Svět biblických příběhů není bezpečné a jisté místo, kam bychom se prostě mohli vracet k zaručeným pravdám. Je na nás, abychom prostor tohoto vypravování sami rozšiřovali svým předáváním.

**pomůcky**

- fotografie hrobu (Nový zákon, vyd. ERC 1989, s. 58)

motivační uvedení do příběhu:

pro Theofila:

Teofil může přijít za Lukášem se zvídavou otázkou, kde je hrob, kam byl Ježíš pohřben. Že by se do něj rád podíval a podepřel tak svoji víru nějakým hmatatelnějším důkazem. Odpovědí je

jemu i nám slovo dvou mužů v zářícím rouchu: nepotřebujeme hledět na hrob, máme si vzpomenout na Ježíšova slova (to z nich roste naše víra). Máme se rozpomenout na jeho slova, že přes všechno, co se přihodí, je tu Boží neočekávané řešení: „možnost třetího dne“ – a ta se teď právě uskutečnila! Na tuto možnost třetího dne – jak ji stále znovu dosvědčuje konečně celá bible – se spoléháme ve svých vlastních pochybnostech.

osnovy vyprávění:

a) osnova pro mladší školní věk:

I. Motivace – Teofilova otázka

II. Ženy s vonnými mastmi

III. Muži v zářícím rouchu

IV. Není tu - byl vzkříšen

V. Vzpomeňte si!

b) poznámky a osnova pro střední a starší školní věk:

Teofil se ptá po hrobě – je možno vidět důkaz? Můžeme třeba i dnes ve svých dnešních pochybnostech vidět důkaz Boží moci? Lukáš ale zřetelně odvádí pozornost od toho, co bychom si chtěli ohmatat – od hrobu – k něčemu zásadnímu: ke Slovu. Slovo není vidět – dá se na něj spolehnout. Ježíš se také spolehl na to, že Boží možnosti přesahují naše představy. Na to vsadil – a to se ukázalo jako správná cesta. Diskutujte s dětmi, co ony považují za svoje „prohrané bitvy“ – můžete zpívat píseň Nejsi sám svůj a ptát se, co je to ta „rakev, co jsem si už přichystal“? Ani rakví – třeba mou vlastní – nekončí pořád Boží dílo.

I. Motivace – Teofilova otázka

II. Boží dílo nekončí, ani když je všechno prohrané

III. Ženy s vonnými mastmi

Muži v zářícím rouchu

Není tu – byl vzkříšen

Vzpomeňte si!

# V. Petrův údiv

## VYPRÁVĚNÍ

### I. TEOFILOVA OTÁZKA

Teofil se vrátil z bohoslužeb. Byly právě Velikonoce. Kazatel mluvil o tom, že Ježíše Bůh vzkřísil z mrtvých, jak je to úžasné a jak se z toho můžeme radovat. Že je to největší křesťanský svátek. A pak všichni zpívali „Slavné Kristovo vzkříšení…“ a „Přemohl Ježíš smrti noc…“ Teofilovi se to moc líbilo – ale přece jen za mnou přišel trochu smutný: „Víš, Lukáši, tak mě napadlo, že bych chtěl být u toho – tenkrát, když byl Ježíš vzkříšen. Třeba u toho prázdného hrobu. To muselo být něco! Dneska to máme těžší; zrovna tuhle jsem kamarádům vyprávěl, že věřím v Ježíše, který umřel a byl vzkříšen – no a oni se jen smáli, co že je to za hloupost. Ale ani já sám si někdy nejsem jistý, jak a jestli vůbec se to odehrálo! Kdybych tak byl tenkrát u toho, nebo kdyby se to dalo nějak dokázat! To by bylo něco jiného. To by tomu přece museli všichni uvěřit!“

### II. KONEC NADĚJÍ?

„Tím si nejsem moc jistý“, odpověděl jsem mu. „Koneckonců – prázdný hrob se v Jeruzalémě ukazuje dodnes a nezdá se, že by to pro někoho byl nějaký důkaz. Pro ty, kdo už věří, je to snad zvláštní zážitek – být na místě, kde to tenkrát začalo. Ale pro ostatní to myslím nic moc neznamená. Ale bude lepší, když ti budu vyprávět zase nějaký příběh. Pamatuješ, kde jsme minule skončili?“ „No přece právě u toho hrobu – jenže tehdy v něm ležel ukřižovaný a mrtvý Ježíš. Divně to s ním skončilo. A nespravedlivě, vždyť chtěl lidem pomáhat – a takhle dopadl.“ „Ano, přesně tam jsme skončili. Spousta lidí si tenkrát myslela, že právě tam ten Ježíšův příběh skončil úplně a navždy. Někteří z toho měli radost (jako třeba ti, co ho ukřižovali). Ten hrob a těžký kámen na něm jim byl zárukou, že celá ta záležitost s Ježíšem už opravdu skončila, že už je s Ježíšem nikdo nebude obtěžovat a klást jim nepříjemné otázky. No a jiní z toho zase byli moc smutní (ti, kteří Ježíše znali a měli ho rádi). Kolik krásných věcí s Ježíšem prožili, co všecko se od něj naučili – má vůbec nějaký smysl. A teď toho není nic. Ten hrob a těžký náhrobní kámen pro ně znamenal, že všecko je pryč! Konec přátelství s Ježíšem. A také konec nadějí, které v nich Ježíš probudil – třeba, že Pán Bůh má rád každého. Vždyť Bůh neochránil před křížem ani toho, kdo si jeho ochranu zasloužil. Jak by od něho mohl čekat pomoc někdo, kdo si ji vůbec nezasloužil? Stejně těžký kámen ležel i na srdcích učedníků. Byla to velká tíha, veliký

smutek, veliké zklamání. Ale prvního dne po sobotě (třetího dne po tom, co byl Ježíš ukřižován) z nich ta tíha spadla. Stalo se něco zvláštního.

## III. ŽENY S VONNÝMI MASTMI

Některé ženy, které Ježíše spolu s učedníky doprovázely, vzaly vonné masti a vydaly se k Ježíšovu hrobu. U vážených osobností bylo zvykem, že se jejich tělo nabalzamovalo.  Na čas se tak zabránilo rozkladu. Snad ženy chtěly, když už nemohou mít Ježíše živého, aby ještě nějakou chvíli s nimi zůstalo aspoň jeho tělo. Jistě tím chtěly projevit Ježíši svoji úctu i lásku, prokázat mu poslední službu. Ještě naposledy být s ním a pak už nebude nic. Jenže, když přišly k hrobu, tak kámen byl odvalený. A hrob prázdný. Ježíšovo tělo tam nenašly. Byly bezradné. Nevěděly co si mají myslet. Co teď? To je úplný konec! Dodnes lidé občas chodívají na hřbitov dát kytičku na hrob svých příbuzných, třeba se to dělá i ve vaší rodině, zajít k hrobu a zavzpomínat, co jste s těmi zemřelými prožili. Kam budou chodit ženy a učedníci, když hrob je prázdný?

## IV. MUŽI V ZÁŘÍCÍM ROUCHU

Jenže v tu chvíli se u nich objevili dva muži. A s nimi přišlo takové světlo, až se ženy lekly a sklonily tváře k zemi. Nemohly se ani na ty dva muže podívat. Jsou věci, které vidět nemůžeme…  Dívat se nemohly, ale slyšely dobře. (Vzpomeň si třeba na Mojžíše, když se setkal s Hospodinem při vydání Desatera – také si musel zakrýt tvář. Neviděl nic – ale slyšel dobře, co má Izraelcům vyřídit.) Ti muži se žen zeptali: Proč hledáte živého mezi mrtvými? Zvláštní otázka. Proč hledají živého mezi mrtvými? Nejspíš proto, že ho považují za mrtvého. Nevědí, že je živý. Pro ně už je Ježíš mrtvý. Už od něj nic nečekají. S Ježíšem umřela i víra, kterou v nich kdysi vzbudil. To všecko už skončilo. Už jim nezbývá než jen smutně vzpomínat.

## V. NENÍ TU, BYL VZKŘÍŠEN

Jenže ti dva nečekají na odpověď (jako by věděli, že stejně žádnou nedostanou) a rovnou jim řeknou: „Není zde, byl vzkříšen!“ Věta, kterou nikdo do té doby neslyšel. A která i pro nás, milý Teofile, zůstává něčím, nad čím žasneme a co přesahuje naši představivost (i když už si o vzkříšení nějakou tu neděli vyprávíme). Ježíš umřel, byl pohřben. Ale Bůh ho vzkřísil.

## VI. VZPOMEŇTE SI!

Pak ženy uslyšely ještě něco: „Vzpomeňte si, vždyť vám to přece říkal, když s vámi chodil po Galileji. Že se to tak musí stát, že bude vydán do rukou zlých lidí, ukřižován, ale třetího dne bude vzkříšen. Tehdy jste to možná nechápaly, ale teď si na to vzpomeňte.“ A Teofile – je to k neuvěření – těm smutným a překvapeným ženám se začalo skutečně vybavovat, co všechno jim Ježíš kdysi říkal, co všechno slíbil a jak tomu tehdy věřily. A jak o tom přemýšlely, najednou jako by se jim také odvalil ten kámen, kterým měly zavalené srdce. A hned běžely k učedníkům a všechno jim to s radostí pověděly.

## VII. JEŽÍŠOVA SLOVA STÁLE PŮSOBÍ

A teď, Teofile, poslouchej. Stěžoval sis, že se ti kamarádi smějí, když jim vyprávíš o vzkříšení. Tak se nediv. Nejsi v tom sám. Když ženy přišly za učedníky a nadšeně jim vyprávěly, že hrob je prázdný a  že Ježíš byl vzkříšen – tak se jim učedníci vysmáli. Mysleli si o nich, že se zbláznily a nevěřili jim ani slovo! Ty ženy na tom nebyly o nic lépe než ty – přestože byly vzkříšení tak blízko, dokonce u prázdného hrobu. Ale vzpomeň si, co bylo pro ně důležité? Snad to, když viděly prázdný hrob? Z toho přece byly jen zmatené. Důležité bylo to, co tam uslyšely: že Ježíš byl vzkříšen. A že si mají připomenout, co jim Ježíš říkal. A tehdy se jim otevřela srdce i pro vzkříšení. A už nepochybovaly. Nebylo to tím, že by dostaly nějaký důkaz – ale protože v nich začalo působit to, co slyšely – kdysi od Ježíše, a co jim teď připomněli ti dva muži – svědkové. Proto ti vlastně, Teofile, i já to všechno o Ježíšovi vyprávím (i když jsem já sám u prázdného hrobu také nebyl a mám to všechno kdoví z kolikáté ruky). A věřím, že tomu uvěříš i ty. Že pro tebe budu také takovým svědkem vzkříšení. A ty zase někomu jinému.

Abych to dopověděl – učedníci ženám nejdřív nevěřili. Dokonce ani Petr. Běžel až k prázdnému hrobu, všechno to tam viděl – a nic. Divil se, žasnul – to ano. Ale nic víc. Prázdný hrob nikoho k víře nepřesvědčí. Teprve později, až se setká s Ježíšem, uvěří. Ale o tom zase jindy.

## MODLITBA

Vzkříšený Pane, děkujeme za všechny, kdo nám vyprávěli o tvém vzkříšení. Prosíme, otevři srdce i nám, abychom jejich svědectví uvěřili. Děkujeme, že díky tvému vzkříšení smíme vědět, že zloba a násilí nemají poslední slovo. Ale že poslední slovo nad životem máš ty, který nás máš rád. Amen.

podněty pro rozhovor:

- Víte, že se v Jeruzalémě ukazuje turistům hrobka, kde byl údajně pochován Ježíš? Vyprávěli evangelisté o vzkříšení kvůli něčemu takovému?

- Je důležité jet do Jeruzaléma podívat se na „prázdný hrob“, aby člověk uvěřil v Kristovo vzkříšení?

- Jak dnes vnímají lidé neděli? Jako den „rozpomínání“, „zvěstování“? Jako den „odpočinku“?

- Ve kterých biblických příbězích se setkáváme se třetím dnem, jako dnem, kdy se zásadním způsobem rozhodne? (Obětování Izáka, Jonáš ve velrybě…) Jakou zvěst tyto události přinášejí? – Bůh přichází s nečekaným zásahem, s možností, která se nedala čekat a zásadně mění situaci? Co to znamená pro nás? Dovídáme se něco o tom, jak na Boha spoléhat?

Odkaz na pracovní list
39 Vzkříšení
Odkaz na píseň
Šly zrána ke hrobu
Haleluja. Tři z žen šly s bázní úsvitem
Velikonoční prozpěvování (SV330)
Kristus je má síla (EZ648)
Přemohl Ježíš smrti noc, z hrobu vstal
Vítězi k poctě zpívejme (EZ667)
Nejsi sám svůj (SV157)
Buď Bohu všechna chvála, čest a požehnání
Cílová skupina
Mladší školní
Školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 24,1–12